

SÀIGÒN 50 NĂM TRƯỚC**Mùa đổ xoài**Hồi-ký BÌNH-NGUYỄN LỘC

Dân-tộc Việt-Nam đã khá văn-minh rồi, nếu đứng về khía-cạnh xoài mà nói.

Thuở ấy, tháng này xoài mới kết quả, và trái xoài phải đợi mấy tháng trường để lớn lên, để chín, chớ có đâu mà hăm ba Tết đã có bán xoài như ngày nay.

Nhưng y như ngày nay, vào thuở ấy bắt đầu các mùa dịch ở Sài-gòn.

Vì bài có giới-hạn nên kỳ này chỉ nói đến dịch thổ-tả mà thôi.

Thuở ấy, dân Sài-gòn đã trả một giá rất nặng cho Quan-Ôn, vì ta chưa tin lắm rằng có con vi-trùng, chưa tin nơi sự linh-nghiệm của việc chích thuốc ngựa, và tệ hơn, ta lại tin rằng chích-thuốc ngựa dễ chết hơn là cứ để vậy.

Đô-thành đã phải cho cảnh-sát đi đón đường để lừa khách bộ-hành cho các thầy y-tá chích thuốc, ai mau chơn, thoát khỏi tay cảnh-sát mới bị Quan-Ôn bắt đi, còn kẻ nào chậm bước được xuống mồ trẻ muộn.

Tuy-nhiên mỗi năm cũng chỉ có vài ngàn người chết dịch mà thôi, không hơn bây giờ mà mỗi năm cũng có đến vài ngàn cô cậu cỡi xe gắn máy rồi cỡi chạy luôn xuống âm-phủ cho hay ta có văn-minh hơn, biết tự-động đi chích thuốc ngựa dịch-tả, ta cũng chẳng thoát chết.

Ta chỉ hơn người xưa là nhựt-trình có loan tin ta chết vì cỡi xe Honda, xe Suzuki, còn người xưa thì chết âm-thầm trong nhà thương Chợ Quán.

Vậy Đô-thành đã làm tròn sứ-mạng.

Đô-thành lại còn làm hơn sứ-mạng nữa. Cứ hễ tới mùa dịch là ty vệ-sinh Đô-thành phái nhon-viên săn-sóc vệ-sinh khắp các phố, chi-thị rất rõ, chi phiến là rõ đối với người có học, chớ nó rất là mơ-màng đối với người dốt.

Chi-thị là xem nơi nào có rác-rến thì cho sở rác hay sở ấy tẩy-uế, ở đâu bán thực-phẩm sống-sít thì đổ đi, nếu người bán không bằng lòng mang về đổ lấy ở nhà họ.

Các bác nhon-viên ấy, không buồn biết đến con vi-trùng, cho nên những xe bán bánh mì thịt, những gánh bì cuốn ruồi nặng xanh, con nào cũng to bằng ngón tay, bu đầy các thúng mẹt, vẫn được yên thân, trong khi đó thì các gánh xoài sống bị đại-bổ-ráp.

„Sống-sít“ của ty vệ-sinh có nghĩa là không được nấu chín, như bì cuốn chẳng hạn. Nhưng các bác nhon-viên lại hiểu rằng đó là trái cây chưa chín.

Xoài có vỏ. Ruồi bu Xoài, chỉ bu ngoài vỏ thôi. Người ăn Xoài, luôn-luôn gọt vỏ mà bỏ. Như thế, ăn Xoài sống, đâu có nuốt phải vi-trùng như ăn bì cuốn!

Vì sự thi-hành lệnh trên, không được kiểm-soát, mà ông thông-ngôn dịch hai tiếng „non cuits“ ra là sống-sít, không giải-thích rõ-ràng, nên xoài sống bị tịch-thu hết gánh này đến gánh khác mà dân Sài-gòn vẫn cứ lăn đùng ra mà chết dịch thổ-tả, khiến không ai biết đâu mà rò cả, các chị bán xoài không hiểu sao xoài của họ bị tịch-thu hoặc bị đổ xuống sông Ông Lãn, sở vệ-sinh không hiểu sao họ hoạt-động mạnh thế mà Quan-Ôn cứ hoành-hành, các bác nhon-viên kinh-ngạc thấy rằng họ làm đủ phận-sự mà sếp lại không vừa lòng.

Thời nay, ta hơn thuở ấy rõ-rệt là không còn phải nhờ thông-ngôn dịch lệnh trên một cách mơ-hồ nữa!

Tuy nhiên lệnh trên vẫn còn bị thi-hành sai-lệch (không còn nói chuyện thổ-tả nữa đâu nhé) là tại làm sao?

Người dân mong-mỏi không còn mùa đổ xoài nào nữa cả. *Mùa đổ xoài*, nên hiểu là những trường-hợp quan bảo một đường, thơ-lại làm một ngã, cố-y làm sai vì lợi riêng, chớ không thể bảo rằng hiểu lầm chỉ-thị.

Những „Mùa đổ xoài“ là những việc thất-nhon-tâm do cấp thừa-hành gây ra. Nhưng cấp chỉ-huy nên biết rằng có sự-kiện sai-lệch ấy! Ra lệnh không chưa đủ. Cần kiểm-soát. Người kiểm-soát phải là những người đại-liêm-khiết, không có tình-thần bồ-bịch mới xong.